

REČ UREDNIKA

Ovo izdanje *Revije Kopaoničke škole prirodnog prava* okuplja četiri naučna rada raspoređena u četiri sekcije: Radno pravo (I), Pravo EU (II), Ugovor (III) i Filozofija prava (IV). Sa aspekta sistematike Heksagona prirodnog prava, radovi po svojoj tematskoj sadržini ulaze u oblast katedara *Pravo na imovinu*, *Pravo na pravdu* i *Pravo na pravnu državu* Kopaoničke škole prirodnog prava – Slobodan Perović.

U prvoj sekciji, članak *LABOUR LAW AND EFFECTIVENESS OF EU ANTI-DISCRIMINATION LEGISLATION ON THE GROUNDS OF DISABILITY DURING THE RECRUITMENT PROCESS: THE CASE OF THE GENETIC FEATURES* čiji su autori *prof. dr Marta Giaconi*, *prof. dr Lorenzo Giasanti* i *prof. dr Simone Varva* ukazuje, posebno u svetlu tehnološkog i naučnog razvoja veštačke inteligencije, na vezu između invaliditeta i genetskih karakteristika, kao činilaca diskriminacije u pravnom okviru EU, naročito u postupku zapošljavanja. Istraživanje je zaokruženo analizom zaštite genetskih karakteristika na osnovu Opšte uredbe EU o zaštiti podataka (2016) i Zakona EU o veštačkoj inteligenciji (2024).

Članak *THE EVOLUTION AND REFORM OF THE PRELIMINARY RULINGS PROCEDURE: HISTORICAL DEVELOPMENT, 2024 IMPROVMENTS, AND CRITICAL ASSESSMENT* autorke *dr Maje Lukić Radović*, u drugoj sekciji ovog broja, analizira istorijski razvoj, najnovije reforme i kritičke implikacije postupka po prethodnom pitanju prema članu 267 UFEU. Rad se posebno fokusira na reforme iz 2024. godine koje su nadležnost za odlučivanje o prethodnom pitanju u šest tehničkih oblasti prenele na Opšti sud i uvele značajne proceduralne i digitalne inovacije. Rad pruža kritičku ocenu ovih promena, ističući njihove potencijalne koristi i rizike i daje preporuke za očuvanje jedinstva i delotvornosti prava EU.

U trećoj sekciji, u radu *OTKAZNI ROKOVI ZA RASKID UGOVORA O TRGOVINSKOM ZASTUPANJU U SRPSKOM PRAVU* autorke *Ljubice Tomić* analizirano je pitanje otkaznih rokova za raskid ugovora o trgovinskom zastupanju. Najpre je razmotren redovni otkaz koji nije uslovljen povredom ugovornih obaveza. Dalje je, sa aspekta srpskog i uporednog prava, analiziran institut vanrednog raskida bez otkaznog roka, koji je dozvoljen kada za to postoje ozbiljni uzroci. Autorka sugeriše da je potrebno da ugovorne strane, u okvirima autonomije volje, ugovornim

klauzulama konkretizuju pitanja vezana za otkaz i otkazni rok, uvek uz poštovanje načela savesnosti i poštenja, ravnopravnosti stranaka i zabrane zloupotrebe prava.

Četvrta sekcija posvećana je filozofiji prava. Autor *prof. dr Dragan Mitrović*, u radu VREME I PRAVO – APODIKTIČKI I ASERTORIČKI POJMOVI I VEZE ističe da, uprkos postavci o postojanju svesnog i razumnog bića – Posmatrača, niko do danas nije uspešno odgovorio na ono što prethodi razmatranju veza prava i vremena, a to su pre svega apodiktika pitanja – šta je vreme, a šta pravo. Prema autoru, tek po odgovoru na ova pitanja mogu se razmatrati asertoričke teme vremena u pravu i prava u vremenu. U radu, akcenat je stavljen na dva pitanja. Prvo se odnosi na vremensko važenje normi, a drugo na preobražavanje prava kroz ljudske epohe.

Poseban prilog ovom izdanju učinio je dr *Alfredo Ferrante* putem članka LAST WILL AND ARBITRATION IN SPAIN: A CRITICAL OVERVIEW ON SPANISH ARBITRATION ACT, originalno objavljenom na španskom jeziku pod naslovom „Arbitraje testamentario, disposición testamentaria, legítima y legitimarios“ u *Actualidad Jurídica Iberoamericana*, No. 22, 2025. godine. U radu je analiziran član 10 španskog Zakona o arbitraži koji reguliše arbitražnu klauzulu u testamentu.

Prateći naučni rad i aktivnosti Kopaoničke škole prirodnog prava – Slobodan Perović, izdanje zaključujemo objavljivanjem usmene reči koju je predsednica Kopaoničke škole, *prof. dr Jelena S. Perović Vujačić* održala na otvaranju Trideset sedmog Susreta Kopaoničke škole *Pravo na pravdu – izazovi savremenog doba* održanom 13. decembra 2024. godine.

* * *

Redakcija izražava nadu da će i ovo izdanje *Revije Kopaoničke škole prirodnog prava* ispuniti očekivanja naših čitalaca i upućuje zahvalnost autorima koji su za nju pisali.

Prof. dr Jelena S. Perović Vujačić
Glavni i odgovorni urednik